

TRGOVSKI LIST

Licejska knjižnica
Ljubljana.

ČASOPIS ZA TRGOVINO, INDUSTRIJO IN OBRT.

Uredništvo in upravljanje je v Ljubljani, Gradniška štev. 17/1. — Dopisi se ne vračajo. — Številka pri čekovnem uradu v Ljubljani 11.953. — Številka telefona 552. Naročnina za ozemlje SHS: letna K 180, za pol leta K 95, za četrt leta K 50, mesečno K 20, za inozemstvo mesečno K 10 več. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO IV.

LJUBLJANA, dne 18. junija 1921.

STEV. 59.

Zunanja politika.

Prejšnji teden je bila v Rimu slovesna otvoritev XXVI. legislature poslanske zbornice, ki jo moramo za beležiti, ker so tega dne stopili v Monte Citorio tudi jugoslovanski poslanci iz Julijske Benečije. Kralj je v prestolnem govoru izrecno in celo na uvodnem mestu pozdravil zastopnike ljudstva iz novih italijanskih pokrajin ter je povdaril, da bodo poslanci neitalijanske narodnosti našli v novi dobi staro rimsko tradicijo, ki ne pozna zaslužnjena in tlačnja, temveč široko pravičnost in uvidevnost za vse pojave javnega življenja. Ta oficijelna obljuba, naslovljena na italijanske Nemce in Jugoslovane, nas seveda ne more navdajati s prevelikim optimizmom, ker ti dve narodnosti tvorita v italijanskem kraljestvu le neznatno manjšino, ki se bo samo težko mogla uveljaviti. Predvsem imajo naši zastopniki v italijanski poslanski zbornici neizprosni ega nasprotnika v fašistih, ki tvorijo v Italiji državo v državi. — Fašizem je novodobni pojav, ki mu drugje težko najdemo primere, ker si nalaga naloge, ki so stvar vlade, nareč, da patriotizem propoveduje prav do absurdnosti. Naperjen je v prvi vrsti proti državnemu komunizmu in anarhiji, ali zaletava se istotako ljuto v nekomunistične neitalijanske narodne plasti. Vlada seveda proti temu eksaltiranemu gibanju ne more nastopiti zares energično, ker je fašist bolj papeški kot papež sam. In odtod tisto kaotično, italijansko javno življenje današnjih dni, pri katerem vidimo, da ni one javne varnosti, kot bi morala biti v vsaki pravni državi. Ta nasprotnik je tudi Jugoslovenom v Italiji najbolj opasen in spominjamo samo na grožnjo fašista Giunte iz Trsta, da bo dejansko napadel tirolskega poslanca Toggenburga pri njegovem vstopu v rimsko zbornico. V tem oziru je predvsem dolžnost vlade, da štiti že na temelju prestolnega govora neitalijanske poslance in ljudstvo, ki je slednjim izreklo pri volitvah svoje zaupanje. Zaenkrat je italijanska pripadnost tega dela jugoslovanskega naroda nesporna, ker tudi ni drugega izhoda, ter je zato gotova lojalnost tudi sama po sebi podana, ali v zameno za to morajo italijanski Jugoslovenci zahtevati varstvo vsaj najprimitivnejših osebnih in javnih pravic.

Medtem, ko v Jugoslaviji divja neizprosni strankarski boj ter se osobito v Sloveniji z vsem povdankom oznanjajo avtonomistična gesla, nastopajo v Rimu italijanski Jugoslovenci sklenjeno, brez razlike plemena. Gre za rešitev eksistenčnih vprašanj jugoslovanskega naroda Julijske Benečije, predvsem za avtonomijo. S tem programom so šli naši poslanci v Rim in ves narod na zaslužnjem ozemlju zre za zaupanjem nanje. Kako bo izpadlo to prizadevanje, je še v božjih rokah. Prestolni govor je označil vladno politiko v najbližji bodočnosti samo v splošnih obrisih. Kot glavne naloge vlade je povdaril kralj likvidacijo vojnih razmer in prehod k normalnemu narodnemu gospodarstvu ter kolikor mogoče široko socialno politiko, ki bo ustvarila obsežno delavsko pravo in večjo ingerenco delavskega sveta v javnem življenju. O kaki novi razdelbi oblasti, oziroma o kaki pomembnejši izpremembi ustave glede upravne razdelitve države ter o reformah v

smeri decentralizacije pri tem ni bilo govora. Ta gibanja so v Italiji istotako kot v Franciji še vedno bolj znanstvenega značaja in še niso našla pota v v praktično politiko. Ako bodo naši in nemški zastopniki hoteli uspešno voditi svoj avtonomistični boj, bodo morali premagati silne ovire. Ne glede na mešanost prebivalstva, bo italijanska vlada iz razlogov previdnosti temu vprašanju malo dostopna. Glavno je, da vlada med italijanskimi Jugoslovenci politična enodušnost, kar so pokazale volitve, ki so nas prijetno iznenadile, ker smo vsled fašistovskega terorja pričakovali večje abstinence, oziroma več odpadnikov. Ta politična solidarnost je tudi najkrepkejša moralna opora našim poslancem v Rimu, da bodo z vsem povdankom tolmačili zahteve jugoslovanskega naroda ter se pri tem ne bodo zbalii nobenega nasilja. Jugoslovanska javnost tostran meje z vsmo in z iskrenimi simpatijami spremlja početek parlamentarnega dela naših rimskih poslancev ter jim želi vse uspehe. Tudi to naj jim bo v prihodnjih težkih bojih v izpodbudo!

Vprašanje baroške luke.

Vprašanje ureditve uprave ter odnosajev baroške luke in reške države se je, kakor je bilo vnaprej pričakovati, umetno kompliciralo. Italijani so zapustili tla rapalskega sporazuma in naenkrat začeli tolmačiti določbe o baroški luki v drugem zmislu, kombinirali so zadevo razmejitve z baroško luko z lastnimi interesi na Reki, dali proglasiti Baroš za integralen del Reke in iz ljubosumnosti na Reko intrigirali tako dolgo, da so končno kot zahtevo italijanskega javnega mnenja predložili naši vladi načrt pogodbe, po kateri naj bi prišel Baroš skupaj z Reško državo pod mešano italijansko-reško-jugoslovansko upravo, ostal pa bi še nadalje jugoslovanska last.

Ta predlog je v očitnem protislovju z Rapalsko pogodbo in edino možno in pravilno stališče naše vlade je, da zahteva, da se izvrši rapalska pogodba in se o izpremembah onih določb, ki nam jih je za ogromne žrtve v Rapalu Italija koncedirala, sploh ne pogaja. Mi vemo, da je Baroš majhen, da je bil le del reške luke, da je tam treba šele graditi železniško in morskost postajo na Brajdi in Delti. Toda ta del je naš, suvereno naš in neodpuštna kapitulacija vlade bi bila, ako na kako pretekstirano kombinacijo tuje vmešavanja v naše notranje zadeve pristopi. Mi imamo v Barošu svoj izhod na morje, kos lastne zemlje, pričetek pristanišča, ki se ga nikdar ne smemo odreči in ga dati pod tujo upravo.

Italija danes čuti, da bo reška država morala, ako bo sploh hotela živeti in obstajati začeti voditi jugoslovansko politiko in da nam mora prej ko slej pasti kot zrelo jabolko v roke. To razume posebno Trst, katerega trgovina stagnira že sedaj dolge mesece in ki s strahom gleda v bodočnost. Zato, da nam odkupi Baroš, da nas prekani za samostojno, čeravno primitivno luko, ki ima prvovrstno železniško zvezo z bogatim zaledjem, je danes Trst naenkrat pripravljen celo nam, svojim sosedom in mejašem con-

cedirati to, kar je dal že pred letom dni Avstrijem in Čehom.

Mi sedaj nobenih koncesij v Trstu ne potrebujemo. Bili smo brez njih dve leti in bomo shajali brez njih še dalje. Kompenzacij v tem oziru ne poznamo, posebno glede uprave Baroša ne. Meja, ki si jo je zaželela Italija na Reki, mora ostati ne samo z ozirom na teritorialne pravice, marveč tudi glede suverene uprave definitivna. Vsak kompromis v tej zadevi je izključen.

Naš političen ugled in naši gospodarski interesi ne dopuščajo, da bi naša vlada sploh razgovarjala o možnostih kaknega načina skupne uprave baroškega pristana. Skupna uprava bi vodila k stalnim diplomatičnim sporom in konfliktom, v katerih bi se nas na prav iskreno rafiniran način izgravalno in majoriziralo.

Z lažnjivimi poročili je italijanski tisk hotel javnosti predočiti stanje baroškega vprašanja že v zmislu italijanskega predloga od naše vlade sprejeto in odobreno, tako da je naša vlada primorana dementirati italijanske mistifikacije. Odobravamo korak naše vlade, da je sklicala na 17. junija v Beograd konferenco predstavnikov trgovskih zbornic, da sliši njih mnenje o zadevi baroške luke. Stališče nas Slovencev in Hrvatov, ki smo kot najbližji sosedje na Barošu najbolj zainteresirani, je intranzigentno in moramo odklanjati, vsako pretvezo skupnosti, ki krši našo suvereniteto.

Epilog valutne reforme.

Minister Krizman je v zastopstvu finančnega ministra Kumanudija izdal naredbo, da se ima državno računovodstvo v celi državi voditi odslej v dinarjih. S tem je končno izobil krono iz državnega gospodarstva.

Tako je končala velika gospodarska borba med dinarjem in krono. Minister Krizman je proglasil krono s svojo naredbo za anahronizem, ki nas le spominja na stare avstrijske čase in je sankcioniral z njo proces, ki se je polagoma in na tihiem vršil že poldrugo leto, katerega namen je bil odpraviti dvojno valuto v državi. Prva dva državna proračuna sta še obsegala kronske in dinarske postavke, sedaj dobimo dinarski proračun in je dinar oficijelna računsko baza v državi. Naš list je že pred meseci razpravljaj o potrebi enotne računске jedinice v državi in zastopal stališče, da je vsako zavlačevanje te asimilacije le nam v škodo in ne v korist. Danes je nedvomno jasno, da je bila valutna reforma izvedena v področju pokrajin bivše avstroogrške monarhije, politično vprašanje in ne gospodarsko. Za način reforme niso bili merodajni gospodarski razlogi, ki so jih navedle gospodarske korporacije proti nameravanemu nasilnemu uničenju kupne vrednosti krone in umetnemu favoriziranju dinarja. Šlo se je za praktično vojno odškodnino, šlo se je za gospodarski prestiž in potenco lastnika dinarja nad imetnikom krone. Vlada je krono proglasila za vojno posojilo bivše Avstrije, ki ni krito z zlatom in je torej ničvredno. Ekzekutivno v tem vprašanju pa je prepustila finančnemu ministru, ki je z naredbami polagoma izvršil to, kar je bilo že davno sklenjeno. Naše gospo-

darske korporacije so pred zamenjavo v eni svojih številnih spomenic svarile pred nameravano relacijo in opozarjale, da bo taka reforma imela za gospodarsko konsolidacijo in ujedinenje nedogledne posledice. In vendar se je reforma izvršila v nameravani obliki! Ž njo pa ni padla samo krona, marveč tudi dinar in danes imamo v državi namesto 6 milijard žigosanih prejšnjih kron nad 13 milijard jugoslovanskih kron v kronsko-dinarskih novčanicah. To je faktični efekt reforme, ki pa je le še početek one inflacije, ki nam preti, ako se uresničijo vsi brezsmiselni plani razsipanja z državnim denarjem. Mi smo in smo bili pripravljeni žrtvovati, ako bi bilo s tem splošnosti pomagano in ako bi bili imeli sami od tega kako korist. Razvoj razmer pa nas je prepričal baš o nasprotnem in danes smo na tem, da je pri nas meso dražje nego v Beogradu, vino in žito dražje kot kjerkoli v Srbiji. Samo dva predmeta čakata pri nas še na likvidacijo, namreč stanovanje in kurjava in imamo izglede, da bomo v doglednem času tudi v tem oziru prekobili srbske cene.

Ni čuda, da je taka ekonomska revolucija, ki je pretresla temelje našega gospodarskega življenja imela politične posledice. Posledice valutne reforme so se pojavljale v tisočih in tisočih vrst sporov, nasilja, izkoriščanja, proleteriziranja, neopravičenih konjunktur, momentalnega obogateneja, ki se dolga desetletja ne bodo izravnavala, kakor to zahteva solidna struktura države.

Slovenci smo igrali v tem procesu najbolj pasivno vlogo in nismo smeli in mogli nikdar trgovsko računati z nastalo situacijo. Za to smo pri tej asimilaciji razmer bili vedno izigravani. Minister Krizman je z zamenjavo kronskega drobiža in z naredbo o dinarju kot oficijelni novčanic dovršil valutno reformo za državno računovodstvo. Ni pa še rešil cele vrste vprašanj, ki so z valutno reformo v neposredni zvezi, to je predvsem vprašanja ostalih vrednostnih papirjev, ki se glasijo na predvojne krone in ki imajo v protivrednostih popolno kritje, kar je izraženo v borzni vrednosti papirjev.

Na nas samih je, da se zanimamo sedaj za potek teh vprašanj, predvsem pa, da strokovne korporacije tudi razmotrivajo vprašanje prehoda k dinarski računski enoti v privatnem prometu, kar je z uvedbo dinarja kot oficijelne valutne enote postalo neizbežno. Po dosedanjem soditi je bolje, da prebolimo tudi to asimilacijo čimprej, ker se je pri sedanjih političnih konstelacijah, ko je cela naredba ostala v javnosti skoro brez komentarja in odmeva, ne moremo ubraniti. Stvar strokovnih gospodarskih organizacij je sedaj, da se rešijo pod neizprosni pritiskom razmer tudi zadnji dve zgoraj navedeni skupini vprašanj.

120 milijonov brezobrestnega posojila.

V javnosti je že dolgo časa znano, da je stanje terjatev poštočkovnega urada v Ljubljani napram pošt-ni upravi doseglo ogromno višino 120 milijonov kron in da se vrnitev zavlačuje že dolge mesece ter je vsled tega pošto-čkovni urad prišel v plačilne težkoče.

Ni to krivda poštnega ravnateljstva v Ljubljani, ki je storilo vse, kar je moglo, da se preprečijo težke posledice vedno rastočega zadolževanja poštne uprave pri čerkovnem uradu in nešteto krat prosilo poštno ministrstvo, interveniralo in urgiralo, da se stvari odpomore. Poštno ministrstvo je vedno samo mašilo, nakazalo neznatno vsoto na račun dolgov, ki mnogokrat ni zadoščala, da se izvršijo dvodnevna izplačila in s tem smatralo stvar zopet za nedolžen čas za odgodeno.

Nastale so te terjatve na sledeči način: Ker fungirajo poštni uradi kot nabiralnice čerkovnega urada, prejemale vplačila in izplačila na račun čerkovnega urada. Vplačila so večinoma znatno večja kot izplačila, v sled tega bi morala poštna uprava razliko oddati v gotovini poštno čerkovnemu uradu. Vendar poštna uprava tega ne more izpolniti, ker ji manjka gotovine. Vzrok temu je neurejenost poštne nakazničnega prometa v kraljevini. V Sloveniji se namreč na nakaznice dosledno mnogo več izplača kakor vplača. To razliko, ki je od meseca do meseca večja, bi morala ostala poštna ravnateljstva v kraljevini po razmerju svojega dolga redno povračevati. To pa se godi le v nezadostni meri in dasi je bilo že več načinov določenih, kako bi se to dalo najugodnejše izvršiti, so ostali ti sklepi brez pozitivnega efekta. V sled tega so terjatve čerkovnega urada napram pošti, ki so znašale meseca marca 1919 8 milijonov kron, dosegle avgusta 1919 že 25 milijonov, decembra 1919 nad 46 milijonov, maja 1920 nad 55 milijonov, avgusta skoro 77 milijonov kron ter narastle koncem aprila t. l. nad 124 milijonov kron.

Ponavljja se stara pesem, kakor pri železnicah. Spominjamo se še, ko je bilo vojno ministrstvo in državne železnice južni železnici dolžno nad 30 milijonov kron in je južna železnica prišla vsled tega v plačilne težkoče ne samo za nabave materiala in premoga, marveč da celo osebja ni mogla plačati. Vse moledovanje, vse grožnje niso ničesar pomagale; Zagreb ni delal obračuna, ministrstvo tem manje.

Južna železnica je bila primorana seči k zadnji represaliji, ki ji je bila na razpolago, namreč, da je zahtevala frankaturo za vsako pošiljatev na svojih progah. Ta odredba je bila v stanju ogroziti cel promet in šele s takim nasilnim sredstvom se je dalo končno ministrstvo ukloniti, da se je spomnilo svojih obveznosti, dalo sestaviti obračun in začelo točneje plačevati svoje dolgeve. Torej z nasilnimi ukrepi je bilo treba prisiliti instance, ki so poklicane same skrbeti za red v državi, da izpolnijo to, kar bi morale brez opominov storiti. Recimo, da se je takrat ministrstvo lahko nekoliko skrivalo za neurejene razmere, za pomanjkanje organizacije in osebja, kar pa danes absolutno več ne velja. Medtem je preteklo dve in pol leti in ako ministrstvo dosedaj ni spravilo denarnega prometa poštne uprave v red, potem spadajo odgovorni načelniki v ministrstvu na zatožno klop. Nedopustno je, da bi vsled indolence nekoliko ljudij imelo trpeti naše gospodarstvo tolike škod in da bi 120 milijonov ležalo brezobrestnih.

Vidimo vedno isto sliko, da nekatere instance v naši kraljevini nočejo napraviti reda. Tako je tudi z 20 odstotnim prisilnim posojilom ob priliki kolkovanja kron, ki se je že imelo davno likvidirati, pa se še vedno zavlaučuje, kot brezobrestno posojilo državi. Tu je treba napraviti red in apeliramo na naše poslance, da podprajo akcijo, ki sta jo napravile s svojimi spomenicami glede poštne terjatve trgovska in obrtniška zbornica in Zveza trgovskih gremijev in zadrug. Obe korporaciji zahtevata, da se takoj odredi popolna vrnitev cele dolžne vsote, da se ustvari garancije za reden medsebojen obračun posameznih ravnateljstev v bodoče, da se podredi poštno čerkovni urad ministrstvu trgovine in industrije, kamor spada in da se prične z obrestovanjem čerkovnih vlog.

Pri milijardnem prometu in visokih manipulativnih pristojbinah, je čerkovni urad komaj v stanju kriti svojo administrativno režijo.

O obrestovanju tekočih računov ne more biti niti govora. To stanje je nevdružno. Ako bi čerkovni urad imel priliko naložiti svoje prebitke pri denarnih zavodih, ki zelo rabijo gotovino in posebno sedaj podpisati deloma visokoobrestno državno posojilo, nudil bi lahko imetnikom računov vsaj bančne obresti in znižal bi lahko manipulativne pristojbine. Danes pa leži vsled neurejenosti državnega poštnega gospodarstva ves ta denar neplodno, da je immobiliziran in da ogroža solventnost naše najvažnejše gospodarske institucije, čerkovnega urada.

Zahtevamo, da se pozove na odgovor one nebrojne računovodstvene in knjigovodje v ministrstvih, ki povzročujejo odnosno tolerirajo s svojo indolenco opisane kaotične razmere, da ne bomo primorani k drugim represalijam.

Dr. Fran Ogrin.

Pomen naše agrarne produkcije.

Jugoslavija je pretežno agrarna država. Razen lesa in lesnih izdelkov izvažamo lahko velike množine poljskih pridelkov, predvsem žito (moko), govejo živino, prešiče in oz. meso in mast. Brezdvomno bo igrala agrarna produkcija v našem narodnem gospodarstvu trajno veliko vlogo in ta se dá z intenzivnim in ekstenzivnim obdelovanjem zemlje ter z uvedbo modernih naprav v poljedelstvu in živinoreji še dvigniti.

Tu hočemo razpravljati o pomenu naše agrarne produkcije 1. s stališča vnanje (mednarodne) trgovine in 2. s stališča reguliranja cen.

K 1. — Poljski pridelki so važna aktivna postavka v naši trgovski in plačilni bilanci. Da nimamo teh, bi ne imeli razen lesnih in prav redkih industrijskih izdelkov ničesar, kar bi mogli izvažati. Načelo narodnega gospodarstva v vsaki državi pa je in mora biti, da skuša več izvažati kakor pa dejansko uvaža. Diferenco med vrednostjo izvaženih in uvaženih predmetov je možno, ako so dani predpogoji za to, izboljšati ali celo izjednačiti z zaslužkom prevoza inozemskega blaga po morju in po suhem, toda ravno teh pogojev mi nimamo. Naša pristanišča ob Adriji še niso prirejena za večji prekomorski promet, razvoj trgovske mornarice je še v povojih in z glavnimi prometnimi žilami: z Donavo in z južno železnico ne razpolagamo sami. Preostaja nam tedaj le, dvigniti pridelovanje in izdelovanje izvoznih predmetov na tako višino, da ne bo po nekaj letih vrednost našega izvoza samo enaka vrednosti uvoza, ampak da jo bo po možnosti še presežala.

Možnost zato imamo razen v povzdigi lesne industrije in v postopno vršči se industrijalizaciji svojih dežel prav v svoji agrarni produkciji. Tu mora iti delo v dveh smereh: a) povečanje produkcije, b) organizacija izvoza.

V prvem oziru bo gledati, da bo pridelovanje naraslo v pasivnih pokrajinah (Slovenija) in v pokrajinah, ki imajo že dosedaj odvisno produkcijo (Banat, Srem). V to so uporabiti vsa sredstva in pripomočki moderne agrikulture: stroji, umetna gnojila, in sploh intenzivno in ekstenzivno obdelovanje zemlje. Na ta način bi se doseglo, da bi se pasivne pokrajine v glavnem same preživljale, dočim bi naše najrodovitnejše pokrajine ob Savi in Donavi dajale kontingent za izvoz.

b) Izvoz poljskih pridelkov je pa enotno in dosledno organizirati. Ta organizacija bi obsegala: poiskanje in trajno obvladovanje inozemskih nakupnih trgov, primerno carinsko politiko, ki nam omogoča konkurenco z žitnimi pridelki Bolgarije, Romunije, Madžarske, Amerike in Rusije (kadar bo začela izvažati), dalje določevanje vsakoletne izvozne množine.

Že zdaj nam gori omenjene države razen Rusije provzročajo močno

konkurenco na tujih živilskih tržiščih in to tekmovanje bo še naraslo s spolnjenjem prometnih sredstev in z odpravo sedanjih gospodarskih in socialnih zmed. Enkrat dobljene kupčijske zveze je treba tedaj trdno držati in se posluževati v to tudi tujih trgovskih zastopstev pri nas, in naših v inozemstvu. Pred vsem pa je treba stalnosti v trgovski in carinski politiki. Mi moramo za vsakoletno žetev izračunati, koliko smo pridelali, koliko rabimo sami in koliko in kaj lahko izvozimo. Ta statistika bo različna za dobre in slabe letine, vedno pa naj je tako zanesljiva, da nam ne bo treba, ako nekaj tednov ne dežuje, naenkrat prepovedati ves izvoz. Isto velja glede uvozne in izvozne carine. Tu ne smejo biti za višino nikdar merodajni čisto fiskalni vzroki, kajti namen carine sme biti le olajševanje ali pa oteževanje izvoza in uvoza; nikdar pa državni dohodek sam na sebi. Nenadno 100 % no zvišanje uvozne carine lansko jesen in nenadna prepoved izvoza živil letošnjo pomlad sta učinkovali uničujoče. Trgovci, producenti in konsumenti so bili vrženi iz vsakega kalkula, nezaupanje inozemstva v resnost naše gospodarske politike pa je naraslo. Posledica zadnje izvozne prepovedi je, da smo zgubili veliko odjemalcev našega žita.

V pridelovanju in izvažanju naših poljskih pridelkov in živine (mesa) nam je treba tedaj več agilnosti in smotrenosti, pa bomo imeli v tem važen pripomoček k aktivnosti svoje trgovske in plačilne bilance.

K 2. Agrarna produkcija kot činitelj za reguliranje cen.

O vzrokih današnje svetovne druginje se je že veliko pisalo in so znani. Dva važna sta bila devalvacija papirnatega denarja in nezadostna produkcija življenjskih potrebščin. Padanje valutnih tečajev je nastalo na eni strani radi nezmerne povišanja cirkulacije novčanic v državah, zapletenih v svetovno vojno, na drugi strani pa radi izrabljanja slabijih držav po močnejših in radi mahinacij svetovnih špekulantov. In teh klešč se šibkejša države kljub vsem naporom ne morejo oprijeti.

Dočim prvoimenovani vzrok v cellem še obstoji, se o nezadostni produkciji širom sveta ne more več govoriti. Saj obstoja prav radi nadprodukcije v gotovih panogah industrijska kriza v Severni Ameriki, Češko-Slovaški in drugod. Da se tedaj druginja še ni tako zmanjšala kakor je želeli, to se razlaga po tem, da so cene raznih predmetov v taki medsebojni relaciji, da so ene vrste predmeti samo radi tega dražji, kakor bi to opravičevali produkcijski stroški meščanske trgovske dobiček, ker so cene drugim predmetom visoke. Dalje vplivajo na visokost cen slabe prometne razmere, ki ne dopuščajo v zadostni meri hitrega prevoza blaga iz kraja proizvodnje na kraj potrebe, in slednjič špekulacije nepoštenih posameznikov.

Da se znižanje cen v vsem narodnem gospodarstvu hkrati ne dá diktirati ali doseči, je jasno. Ena panoga mora začeti in izvajati pritisk na druge. Za to panogo smatram v Jugoslaviji agrarno produkcijo in to iz naslednjih razlogov: Najvažnejši in najobilnejši produkt v naši državi so zemljedeljski pridelki. Na njihov posredni ali neposredni nakup je — oni so človeku za njegov obstoj najbistvenejše potrebni — razen proizvajalcev vsakdo navezan. Ako pa pride porabnik z manjšim denarjem do živilnih potrebščin, potem tudi nima več interesa na dosedanj visoki plači, mezdi ali visokem kupčijem dobičku. Če pa agrarnemu in industrijskemu producentu ni treba več plačevati visokih mezd, potem tudi dosedanje visoke cene od njega proizvajanih predmetov niso več upravičene.

Da se mora začeti s postopnim znižanjem cen ravno pri agrarnih pridelkih in ne pri industrijskih izdelkih, sledi tudi iz tega, da se dela v agr. produkciji enostavneje in z manjšimi režijskimi stroški kakor v industriji. Tudi je v posameznih zemljedeljskih obratih zaposlenih razmeroma malo oseb, dočim štejejo industrijska podjetja (rudokopi) čestokrat na stotine in tisoče delavcev. Ako bi se sku-

šalo na pr. tem znižati brez vzroka mezde, potem imamo naenkrat opraviti z delavsko (rudarsko) stavko, ki more biti v zvezi z ev. železničarsko stavko pogubonosna za narodno gospodarstvo in javno varnost.

Seveda more vplivati znižanje cen agrarnim produktom in mezdami v prvi vrsti na znižanje cen onim industrijskim izdelkom, ki prihajajo iz naših tovarov. No, te pa prav naglo ustanavljajo in v dolednem času bomo lahko krili vse svoje potrebščine na industrijskem blagu doma. Da se to čim preje zgodi, nam je posebno pospeševati strojno, tekstilno in sladkorno industrijo.

Storimo tedaj na tem polju, kar je nam, nezavisno od inozemstva, mogoče. Saj tako pa tudi ne gre naprej, da bodo naši agrarni produkti od leta do leta dražji, dražji na naših tleh kakor v državah, v katere jih izvažamo. Lani v juliju je bila pšenica v Banatu še po 4—4.50 kg, s svojo nedelavnostjo, s svojo desorganizacijo in s špekulacijami brezvestnežev pa smo jo srečno priterali na 6, 8, 10 K in še više. Ako ostane pri tem, potem bomo jedli v kratkem cenejši kruh iz ameriške, kakor pa iz banaške moke, razen, ako bomo vojvodinske bogataše zaščitili po nepotrebnem s prohibitivno carino.

Pri akciji za pocenitev življenjskih potrebščin pa bo treba znižati tudi železniške tarife in revidirati carinsko politiko v gori naznačenem smislu.

Viš. vin. nadzornik Boh. Skalický:

Češkoslovenska republika in naša vina.

(Konec.)

Naloga naše centralne vlade pa bode, da izvoznike v tem stremljenju z vsem potrebnim umevanjem resno položaja podpira. Kolikor je podpisani poizvedel, so si vse države pri sklepanju trgovinskih pogodb s Čehoslovaško zagotovile izdaten uvoznik kontingent svojega vina, tako zlasti Francoska, ki se z vso močjo trudi obvladati češki vinski trg (100.000 hl) in Italija (90.000 hl). Ali je tudi naša država storila pri trgovinskih ugovorih s Čehoslovaško isto, mi ni znano. Kolikor sem poizvedel, ima Čehoslovaška namen, po možnosti uvoz tujih vin ovirati, že zato, da štiti domačo vinsko produkcijo in svoje pivovarništvo. Od tod izvira gotovo visoka uvozna carina na vino, ki znaša čsl. K 3.60, od 1. junija celo 5 čsl. K na liter vina, h koji je treba prišteti še druge dajatve, ki znašajo do 1.30 čsl. K pri litru.

Gotovo pa je, da ima naša vlada izdatno sredstvo v roki, s kojim bi lahko uvoz jugoslovanskega vina v Čehoslovaško republiko izdatno pospešila in to je junktim med izvozom vina in uvozom češkega industrijskega blaga. Češkoslovaška je industrijska država in se njena industrija nahaja v hudi krizi: velika nadprodukcija pri silni zunanji konkurenci. — Osobito kar se tiče gospodarskih strojev je češka industrija svetovno znana. Ali ni naravno, da krije Jugoslavija, ki ima takih strojev velik nedostatek, svojo potrebo v bratski republik in jej v zameno ponudi to, česar ima sama v izobilju, to je na pr. vino?

Ali se ne da tako jugoslovanska-češkoslovenska vzajemnost najbolj realizirati na praktičnem polju? Gotovo je, da obe bratski državi medsebojne gospodarske stike tako lahko najbolj ojačijo in s tem tudi svojo politično pozicijo učvrstijo. Naj bi to izdatno vpoštevali vsi krogi, ki vodijo in ki imajo vpliv na našo trgovinsko politiko!

Kvalitetna vina.

V republici je občutno pomanjkanje kvalitetnih buteljskih vin in ni dvoma, da bi se tu naša kvalitetna, zlasti fina štajerska vina, lahko primerno uveljavila. Trgovina s kvalitetnimi vini je pa zelo težavna. Ako se dajo v odprti posodi v roke vinskim trgovcem, tu pridejo redkokdaj v isti kvaliteti v roke konzumentu. Ako pa si hoče kako doslej nepoznano vino pridobiti odjemalca, je zanj prvi pogoj, da pride pristno, to je v originalni kvaliteti konzumentu v roke. Ker pa je skoraj nemogoče izvažati naša kvalitetna vina v buteljkah, bilo bi

treba, da se v Pragi, oziroma še v kakem drugem večjem mestu ustanovi lastna trgovina z buteljskimi vini, ki bi morala skrajno rečno postopati in spravljati le naša najboljša, neoporekljivo šolana vina v zaprtih steklenicah v promet. Vina bi se tja pošiljala v sodih in šele po primernem šolanju na licu mesta polnila v steklenice in odhajala.

Tako vinsko zalogo bi bilo treba ustanoviti združnim ali družabnim potom, ker bi morala razpolagati s primernim kapitalom. Gotovo je, da bi se sčasoma naložen kapital dobro obrestoval.

Vinska razstava.

Od strani vinarskega odseka slovenske kmetijske družbe v Mariboru se je sprožila misel, da bi se naša vina razstavila na prihodnji kmetijski razstavi v Pragi, ki bo majnika 1. 1922.

Gotovo bi bilo zelo umestno, da seznanimo češke trgovce in porabnike z našimi vini, da vedo, kako blago se pri nas dobi in kam se jim je v slučaju potrebe obrniti.

Po zrelem preudarku in posvetovanju z veččaki v Čehoslovaški prišel sem pa do zaključka, da ni kmetijska razstava pravi forum, pred katerega naj postavimo svoj pridelek.

Kmetijsko razstavo posejajo po veliki večini le kmetovalci, kajti tem je ta razstava v prvi vrsti namenjena. Ako hočemo kmetijske proizvode, kakor je vino, spraviti v promet, jih moramo postaviti tja, kamor zahajajo trgovci. Zato je podpisani mnenja, da bi bil zato najbolj prikladen praški veletrg, kojega posejajo v prvi vrsti trgovci in odjemalci kmetijskih in drugih proizvodov.

Podpisani se je zato podal k ravnateljstvu praških vzorčnih veletrgov in se je tam razgovarjal o stvari sami z raznimi referenti, ki so obljubili vsestransko pomoč.

Prihodnji praški veletrg (vele-sejm) se vrši od 1. do 8. septembra t. l. Priglasitve za vdeležbo je treba vložiti do 31. majnika, vendar bi izjemoma sprejeli našo priglasitev tudi pozneje, to je do 30. junija. Na razpolago bi nam dali posebni, primerno veliki paviljon, kojega polovica bi bila urejena kot izložba, polovica pa kot poskuševalnica.

Stroški bi ne bili nepremagljivi, temveč razmeroma nizki.

Stvar bi morala vzeti v roke kaka centralna strokovna organizacija, ker pa še te nimamo, glavne strokovne korporacije v državi kot so: slovenska kmetijska družba, hrvatsko-slavonsko gospodarsko društvo in srbsko poljeprivredno društvo. Podjetje bi morala financirati država.

Te korporacije naj bi takoj sklicale skupno sejo delegatov in se posvetovale o izvedbi izložbe. Izvoliti bi bilo ožji odsek, ki bi sklepe realiziral.

Odsek bi moral takoj prijaviti svojo vdeležbo na praškem veletrgu 1. do 8. septembra 1921 in ob enem sestaviti izkaz tipičnih vin iz cele države, ki naj bi se na veletrgu prodajala.

Tako bi se češko občinstvo hitro seznanilo z blagom, ki je pri nas na razpolago in bi se lahko storil prvi korak do trgovskih zvez s čehoslovaškimi odjemalci.

Skrb za vpostavitve železn. prometa.

Na vseh naših železnicah je promet, posebno glede blaga pomanjkljiv, nezadosten. Primanjkuje nam lokomotiv in vozov. To pomanjkanje povzročuje prepočasno popraviljanje obeh, pri vozovih v velikem delu tudi prepočasno delovanje carinarne. Dolgo se že govori in piše, da se bode delovanje carinarne uredilo in pospešilo, da ne bodo vagoni, napolnjeni z blagom stali po več mesecev v Mariboru in drugod. Do izpeljave take naloge pa še ni prišlo. Razno blago primanjkuje, trgovci ga ne dobi, kar carinarnica ne opravi svojega posla; konsument čaka na blago mesece in mesece; cena ne pade, ampak gre navzgor, ker z blagom napolnjeni vagoni, stoječi zavoljo carinjanja v Mariboru in drugod povzročajo vsaki dan nove, nepotrebne stroške, katere mora

nositi konsument. Od te strani tedaj odpomoči ni pričakovati!

Kako pa se vrše pri nas popravila lokomotiv in vagonov?

Ko je ministral g. Kristan v Beogradu, je poročal Ljubljanski list telegrafčno — tako nujno je bilo — da je g. Kristan o priliki svojega potovanja po Avstriji in Nemčiji nabavil med drugim — opreme za sedem železniških delavnic, ki bodo služile za popravilo vagonov in lokomotiv. V Avstriji naročene opreme že nakladajo na Dunaju! To poročilo je bilo kratko, pa važno. Nihče pa ni poročal, kam je minister ali ministrstvo omenjeno opremo spravil ali vtaknil. Danes ne vemo, ali je bilo poročilo resnično, ali izmišljeno; če je prišla oprema v Jugoslavijo, kje se porablja, kako se porablja, pri nas tudi nihče ne sme vprašati, koliko se je za opremo izdalo, kje in pri kom se je oprema nakupila! To mora ostati ministrova tajnost! Povdarjati pa se mora, da se uspeh teh sedem od ministra Kristana opremljenih delavnic nikjer ni pokazal!

Ako sedaj poroča zagrebški dnevnik, da je ministrski svet — tedaj ne več eden minister sam — že pred meseci odobril projekt strojnega oddelka prometnega ministrstva, da se postavite dve novi veliki delavnici za popravila lokomotiv in vagonov moramo sprejeti tudi to poročilo z največjo skopso!

Bil bi res skrajni čas, da bi se ta nujna stvar ugodno rešila. Ker ne operira eden sam minister, ampak se je zavzel ministrski svet za stvar, bi se lahko saj nekaj doseglo. Pa delajo se ovire, nastopa intrigantstvo že spet! Trdi se, da ne potrebujemo tuje pomoči, da imamo vse doma, kar potrebujemo. In tega do danes nismo vedeli; tega ni vedel Kristan, da je šel iskati reči v tujino. Tega ni vedel ministrski svet, da šele tuhta, sklepa, namesto da je začel že po prevratu z delom! Gospodje v Beogradu! Popravilo lokomotiv in vagonov je nujna zadeva; pospešite jo, ker je to mogoče, ako le hočete!

Izvoz in uvoz.

Izvoz mesa in živine. V izvozu mesa in živine se opaža v zadnjem času zastoj, ker so cene in inozemskih trgov nižje kot naše. To bo imelo gotovo za posledico padec cen in to dobro, da bomo tudi doma lahko kupili meso boljše kvalitete po nižji ceni.

Uvoz iz Grške. Ker se je že nekolikokrat zgodilo da so naši trgovci kupili v Grški blago, izvoz katerega je prepovedan ter tako utrpeli večjo škodo, priporočamo, da se domači trgovci v takih slučajih pravočasno orientirajo pri trgovsko-obrtniški zbornici, če je izvoz blaga, katerega nameravajo kupiti, dovoljen ali ne.

Odprava pristojbine za izvoz vina na Madžarskem. Strokovna komisija za izvoz vina je prosila vlado, da se takoj odreče pobiranju pristojbine za izvoz vina, ker ta 300 K znašajoča pristojbina že itak padle vinske cene zelo teži. Komisija povdarja, da je koncem aprila dovolila izvoz 9200 hl vina v sodih, 4000 steklenic vina in 4200 steklenic šampanjca in da se je temu nasproti v zadnji seji prosilo le še dovoljenja za izvoz 8050 hektolitrov vina v sodih.

Narodno gospodarske zadeve. Trgovina.

Razstava vin v Ljubljani. Ob priliki Ljubljanskega velikega semnja namerava mariborski vinogradniški in sadjarški odsek »Kmetijske družbe« za Slovenijo prirediti za svoje podružnice razstavo vin.

Vzorčni semenj v Cluju (Kolosvaru). Med 15. julijem in 15. avgustom se bo vršil v Cluju vzorčni semenj.

Krediti našim firmam v Angliji. Pred nekaj dnevi smo v našem listu priobčili notico, da so angleške banke ustavile našim trgovcem eskomptiranje manjše in da industrijska podjetja ne dajejo več kreditov, ker nekateri dolžniki niso izpolnili svojih dolžnosti. Te vesti niso popolnoma pravilne. Res je, da so nekatere banke ustavile eskomptiranje gotovih menajic, tovarnarji pa niso prene-

hali kreditirati blaga onim trgovcem, ki so redno izpolnjevali pogoje.

V Čehoslovaški padajo cene volni. V zadnjem času so začele cene volni v Čehoslovaški zelo padati.

Znižanje cen petroleja v Ameriki. Standard Oil Co. je znižala eksportno ceno rafiniranega olja za 1 cent po galonu, ceno gazolina za izvoz pa za 1 in pol centa.

Proti svobodni žitni trgovini v Čehoslovaški. Češki listi dokazujejo, da svobodna žitna trgovina ne bo imela dobrih posledic, marveč, da bo povzročila močno zvišanje cen. Moka za kruh se bo podražila za 350 odstotkov, moka za kruh pa za 540 do 600 odstotkov. Ker bo vlada morala zvišati svojim nastavljenjem doklade, ki bodo znašale več, kakor je država doplačevala na žito, listi ne vidijo nobene koristi od svobodne trgovine, marveč le škodo.

Svobodna trgovina z žitom. Italijanski ministrski svet je sklenil 10. t. m. na svoji seji, da bosta trgovina z žitom v notranjosti in uvoz iz inozemstva prosta od 1. avgusta. Država se ne bo brigala za koruzo, oves, rž in ječmen, toda s 1. julijem t. l. stopijo carine, ki so bile do sedaj razveljavljene, zopet v veljavo. Država bo kupila žito, katerega ji pridelovalci do 31. avgusta prostovoljno ponudijo. Izvzete so količine, ki so potrebne za prehrano družine in za seme.

Močno nazadovanje v ameriški zunanji trgovini. Amerikanska zunanja trgovina meseca marca kaže glasom objavljenam poročilu istega meseca preteklega leta nazadovanje za skoraj 750 milijonov dolarjev. Izvozi iz Zedinjenih držav so imeli marca meseca 1921 vrednost 384 milijonov dolarjev napram 820 milijonov dolarjev v marcu 1920, uvozi meseca marca letos se cenijo 252 milijonov proti 524 milijonov marca 1920. Izvoz iz Zedinjenih držav je bil meseca marca za 105 milijonov dolarjev manjši, kot v prejšnjem mesecu in sploh najmanjši od izbruha vojne. Nasprotno pa je bil uvoz v Zedinjene države največji od decembra 1920 in je znašal za 48 milijonov dolarjev več, kakor v februarju. Trgovska bilanca za marec je bila najmanjša od septembra lanskega leta. V treh četrtletjih, ki končajo z marcem, je znašal izvoz iz Zedinjenih držav 5509 milijonov in uvoz v 3009 milijonov dolarjev. Številke za odgovarjajoče čase prejšnjega leta so 6050 mil. za eksporte in 3759 mil. dolarjev za uvoze.

Množitev konkurzov v Ameriki. Konkurzi trdk, podjetnikov itd. kažejo v prvem četrtletju 1921 znatno množitev. Do 1. aprila 1921 se je otvorilo 4870 konkurzov s skupnim zneskom 178 milijonov 589.989 dolarjev. V istem četrtletju prejšnjega leta je bilo 1627 konkurzov s skupnim zneskom 29.702.499 dolarjev.

Industrija.

Prva brodska tvornica kovinskih predmetov. V Brodu se je pod navedenim imenom osnovala nova tvornica kovinskih predmetov z glavnico 1 in pol milijona kron. Tvornica se bo bavila predvsem z izdelavo železnih postelj.

Cene cementu padajo. Za cement se je še pred kratkem plačevalo 220 K po 100 kg franko vagon v naše kraje, danes pa se zahteva za isto količino iz Splita 155 K. Ta padec cen bo ugodno vplival na cene novih zgradb, tembolj, ker padajo radi nižjih cen premoga tudi cene opeki.

Hydroelektrična centrala v Zagrebu. Na seji zagrebškega mestnega zastopstva je bil 13. t. m. stavljen na dnevni red predlog, da se pristopi k zgradbi električne centrale na Savi pri Krško-Catež. V to svrhu naj bi se zgradil kanal 12 in pol km dolg, ki bi bil na dnu 19 metrov, na površini pa 20 m širok in 4 metre globok. Čez ta prekop bi vodilo 8 mostov iz armiranega betona in železa. Prekop bi služil tudi za splave, ki plovejo iz Slovenije v Hrvatsko. Ta centrala bi s pomočjo dveh turbin proizvajala dnevno 12.000 HP električnega toka, kar bi z 7000 HP, katere proizvaja zagrebška centrala, znašalo 19.000 HP. Ko bi bile dovršene vse 4 turbine, bi se dobivalo dnevno 24.000 HP, kar bi za mesto Zagreb popolnoma zadostovalo. Tok bi se vodil v Zagreb po žicah s 35 tisoč volt napetosti. Načrt sta izdelala Riesner in Payer ter ga predala mestni hranilnici. Delo bi stalo 281.300.000 K. Letni izdatki bi znašali 24.903.950 K, dohodki pa 71.050.000 K. Mestno zastop-

stvo je sklenilo napraviti v Beogradu in v Ljubljani potrebne korake za uresničenje tega načrta.

Fuzija v madžarski železni industriji. Dvoje največjih madžarskih podjetij: Rima-Muranjske železarne v Budimpešti in Salgo-Tarjanske železarne je sklenilo neko interesno zvezo in sicer tako, da družbi povišati vsaka svojo glavnico in medsebojno prevzemati nove delnice. Rima povišuje glavnico od 100 na 124 milijonov madžarskih kron, Salgotarjan pa od 49 na 64 in pol milijonov madžarskih kron.

Položaj italijanske industrije. Kriza v italijanski industriji, kakor je pričelkom leta začela, se je aprila meseca še poostрила. Mnogo podjetij je odpustilo delavce, druga so delavni čas znatno skrajšala. Delavske organizacije se načeloma upirajo odpustitvi delavcev, vstrajajo na zmanjšanju delavnega časa. Ti na razne načine neizvedljivi sklepi so dovedli do živahnih prerekanj med delodajalci in delavci, in tudi povzročili povsod manjše štrajke.

Produkcija jekla. V Čehoslovaški se je leta 1920 izdelalo 972.976 ton jekla. Napram letu 1919 se je produkcija zvišala za 186.954 ton vsled boljše delovitve premoga. Vendar se predvojne številke za besemer jeklo in martinovo jeklo še niso dosegle.

Lesna industrija. Zveza čehoslovaških žagarjev v Pragi je sklenila ustanoviti uvozno, prodajno in izvozno družbo d. d. z glavnico 5 milijonov kron.

Industrija slada. Po vladnem naročilu čehoslovaške republike, vodi doslej čehoslovaška sladkorna komisija v Brnu gospodarstvo slada za eksportne namene. Ker želi čehoslovaška vlada nadomestilo te institucije, ki je bila zanižljena samo za prehodno gospodarstvo, po družbi, ki jo naj ta industrija sama ustanovi, so se čehoslovaški industrijalci slada za prostovoljno indiciranje odločili. Ustanovitev tega sindikata se je izvršila 21. maja t. l. Komisijna prodaja slada se je poverila posebni družbi.

Nemška kovinska in strojna industrija. Tovarne za zakovice (nite) so temeljne cene zakovicam za kotle, mostove in ladje za nadaljnjih 40 mark pri toni znižale in ravnotako znižale pribitke za trgovske zakovice na 650 odstotkov.

Montanska in plavžarska industrija v Nemčiji. Zveza sirovega železa je za junij obdržala dosedanje prodajne cene za sirovo železo, tudi rabatni postavke je ostal neizpremenjen.

Industrija za živila. Vse mlinske združbe in velemlini v okraju Merseburg in Anhalt so se združile v ta namen, da zmanjšajo produkcijske stroške. Prehranjevalno ministrstvo je dovolilo uvoz svežega surovega masla in sira.

Tekstilna industrija. Borza za prejo v Stuttgartu je kazala ob živahnem popraševanju zopet neizpremenjene cene. Iz vodilnih krogov nemške industrije za bombaževino se je ustanovila organizacija v obrambo nepotrebne zunanje importu v ta namen, da prepreči nezajeljeno konkurenco angleške in francoske bombažne tkanine.

Denarstvo.

Izplačevanje 20 odstotnih bonov. Iz Beograda se poroča, da je minister za šume in rude kot namestnik ministra za finance odredil, da se izplača revnim slojem onih 20 odstotkov, ki so bili pridržani ob priliki markiranja novčanic. Tozadevna naredba bo v kratkem objavljena.

Novi državni proračun skrčen. Novi budget za proračunsko leto 1921-22 je v glavnem izdelan. Ostalo je le še nekaj malenkosti, ki bodo v kratkem urejene. Upa se, da bo načrt proračuna skrčen od 8 milijard na 6, eventualno celo 5 milijard dinarjev. Načrt ministra za finance dr. Kumanudija, zmanjšati proračun na višino lanskega leta, to je na 4 milijarde, se radi nekaterih novih izdatkov, kakor prehoda od kronskih na dinarske uradniške plače itd., ni dal izvršiti. Od vseh budgetov so najbolj skrčeni oni ministrstva za vojno in za promet. Proračun za promet je znašal pol drugo milijardo dinarjev. Ker pa je minister dobil notranje invest. posojilo, katerega glavni del odpade za izboljšanje prometa, so odpadle vse one proračunske partije, ki so bile načeloma namenjene za nabavo prometnih sredstev.

Zagrebška Narodna banka je morala v zmislu pravil Narodne banke SHS

spremeniti svoje ime in se glasi sedaj Zagreška banka.

Moratorij v Bolgariji ukinjen. Bolgarski službeni list št. 31 priobčuje zakonu u ukinjenju moratorija.

Banke v Rusiji. Moskovski sovjet je odredil, da sme Narodna Banka v Moskvi po vseh ruskih mestih vzpostaviti podružnice in izvrševati vsakovrstne bančne posle. Sovjet dostavlja v odredbi, da dobi banka potreben kapital od nemških velebank. Tuj kapital, banke, trgovina v privatnih rokah, — vse to je bilo pred kratkim še rdeča barva za bika. Kaj podobnega se leta 1920 še omeniti ni smelo, medtem ko danes isti ljudje, ki so uničili vse, kar je bilo v zvezi z denarjem, danes prosijo tujce, da jim pomagajo iz zadrege, v katero so prišli, zapeljani po par »samozvaneih«, ki so izrabili neinteligentnost ruskega delavca in vojaka, da pridejo do moči, do vlade in do premoženja. Ne smemo pa misliti, da je narodna beda pripeljala ruske komisarje do take sentimentalnosti, da dovoljujejo podobne koncesije svojim obstriženim ovcam, marveč bojazen, da izgube korito, do katerega so se prerinili z brutalno silo. To so zadnji aduti, s katerimi bijejo komisarji karto kontrarevolucionarjev.

Davki.

Nov davek. Ker se izdeluje umetni led v velikih količinah, je prišla beograjska vlada na misel, da pripravlja odredbo, ki bo vpeljala davek na umetni led.

Zmanjšanje borznega davka na Madžarskem. Finančni minister namerava stopiti v stik z zvezo hranilnic in bank ter z vodstvom društva blagajn v ta namen, da se posvetuje, v kateri smeri bi bilo zmanjšanje borznega davka prikladno, da se omogoči poživljenje borznega prometa.

Promet.

Vozarina za dalmatinska vina. Od 1. junija naprej se računa vozarina za vino dalmatinskega proizvoda na vseh progah državnih in vicinalnih železnic po vozarski postavki II. razreda. Ta ugodnost velja le za pošiljke od najmanj 10.000 kg in oddane na postajah: Cavtat, Gruda, Gruž, Igalo, Metković in Zelenika. Vsaka pošiljka mora biti v tovarnem listu označena kot »dalmatinsko vino«.

Telefonska centrala v Ljubuški. S 1. majem 1921 se je otvorila pri pošt-nem uradu v Ljubuški telefonska centrala z javno telefonsko govorilnico. Nova telefonska centrala ima omejeno dnevno službo L in je uvrščena v novi dvožični telefonski vod št. 603.

Automobilni promet v Italiji. Italija je imela pred vojno 14.000 km cest za automobilni promet. Po premirju je ministrstvo za javna dela podelilo 200 novih koncesij, ki vsebujejo skupaj 20.000 kilometrov in tvorijo zveze za 5000 občin. Dalje je to ministrstvo razdelilo raznim prometnim podjetjem teh občin tovarne automobile v vrednosti 4 milijone lir. Poleg tega je nekaterim podjetnikom dovolilo še državne podpore.

Iz naših organizacij.

Računanje paketnih pristojbin, zvišanje do sedaj dopustne vrednostne mere pri paketih 1000 din. in odmerjanje telefonskih pristojbin. Gremij trgovcev v Ljubljani je dobil na svoj dopis od 31. maja t. l. št. 745, od poštnega ravnateljstva v Ljubljani sledeč odgovor: Računanje paketnih pristojbin po posameznih kg se je z ukinjenjem svoječasne sistema, ko so se pristojbine izračunavale po določenih daljavah, to je po pasovih, opustilo in se je skoraj v vseh pošt-nih upravljavah uvedlo računanje pristojbin po načinu, ki ga uporablja tudi naša pošt-na uprava. Kr. ministrstvo za pošto in brzojav je vezano v mednarodnem prometu na mednarodne predpise, ki se brez privoljenja vseh zveznih pošt-nih uprav ne morejo izpremeniti. Glede zvišanja do sedaj dopustne vrednostne mere pri paketih (1000 din.) smo se že obrnili na kompetentno mesto in je upati, da se prošnji ugodi. Glede odmerjanja telefonskih naročniških pristojbin je stavilo podpisano ravnateljstvo kr. ministrstvu za pošto in brzojav že pretekli mesec konkretne predloge. — **Direktor pošte in brzojava za Slovenijo.**

Poročilo o obnem zboru gremija trgovcev v Radovljici. Ker nam prostor v

številki 53 ni dopuščal obširnejšega poročila o navedenem obnem zboru, dodajamo danes k temu poročilu še sledeče zanimivejše podrobnosti: G. Rus je predlagal, da gremij pobira v bodoče od novo pristopivših članov primerno višjo pristojbino, ker so se razmere spremenile in so se vse pristojbine splošno zvišale. G. Rus se je pridružil načelnikov. predlogu, da se spremenijo krone v dinarje. Zbor je ta predlog odobral in sklenil zvišanje pristojbin od kron na dinarje. Obenem se pritožuje g. Rus o postopanju finančne uprave glede čistega dobička pri odmeri davkov. Lani se je zaukazovalo, da trgovcem ni dopustno jemati večji dobiček, kakor 10 odstotkov, dočim uprava pri odmeri davkov odmerja trgovski dobiček po 15 in še več odstotkih. Nadalje so bile sprejete resolucije, tikajoče se favoriziranja zadrug in konzumnih društev, ki so nam znane iz naših člankov. Načelnik gremija g. Fürsager je povdarjal uspešno delovanje zveze gremijev, ki pošilja k vsem sestankom in anketam svoje zastopnike in je imela že do sedaj prav lepe uspehe. — Ugotovil je veliko korist, katero je prinesla splošnosti mlada in čila organizacija trg. gremija v Radovljici, posebno v času sedanjega truda in skrbi polnega delovanja, ki stremi po pravični razdelitvi davčnih bremen, po pametni carinski politiki in previdnem gospodarstvu. Vse to se zamore doseči le tedaj, če se trgovstvo in obrtništvo trdno zveže s posedujočimi stanovi, ki se vsi preko strankarstva in političnega hujskanja združijo v močno združenje, katero bo upoštevalo cela država. — G. Langus želi, da bi se gremij kar mogoče potrudil za izvoz lesnih izdelkov in hitrejšo oskrbo vagonov. Ko je bil dnevni red izčrpan, je načelnik gremija z zahvalo zaključil obni zbor.

Izlet v Falo. Slov. trg. društvo »Mer-kur« v Ljubljani priredi v nedeljo, 10. julija t. l. izlet v Falo pri Mariboru, kjer si bodo izletniki ogledali tamkajšnjo električno centralo. Odhod iz Ljubljane ob 5. uri 15 min.; dohod v Maribor ob 10. uri dopoldne. Iz Maribora bo šel takoj nato posebni vlak v Falo, tam bo tudi kosilo. Iz Fale odide poseben vlak okoli 15. ure nazaj v Maribor, in od tam ob 16. uri 50 min. ali pa 22. uri 10 min. zopet nazaj proti Ljubljani. Društvo je potrebno ukrenilo, da dobe izletniki za osebni vlak iz Ljubljane do Maribora in nazaj, znižano voznino. Gg. društvenike in prijatelje društva opozarjamo že danes na ta izlet in ogled svetovno znane elektrarne ter jih prosimo, da nam svojo udeležbo čimprej prijavijo.

Velika vrtna veselica v Ljubljani. — Slov. trg. društvo »Merkur« priredi povodom ljubljanskega velikega semnja na čast gostom v nedeljo 21. avgusta t. l. na »Kozlerjevem vrtu« v Spod. Šiški veliko vrtno veselico. Čisti dobiček je namenjen zgradbi prepotrebne »Trgovskega doma«. Gg. člane in prijatelje društva že sedaj opozarjamo na to prireditev. Podrobnosti še priobčimo.

Dobava, prodaja.

Prodaja bonbona. »Beogradsko por-esko odjelenje« bo prodajalo dne 2. julija pred hotelom »London« v Beogradu potom javne licitacije 3 zaboje vtihotapljenih bonbonov beograjskega trgovca Ljubomira Tadića, netto 115 kg. Procenjena vrednost znaša 600 dinarjev.

Nabava perila, platna za perilo in platna za posteljno perilo. Dne 12. julija 1921 se bo vršila v »Apotekarskem Odjelenju Ministarstva Narodnog Zdravlja« ofertna licitacija za nabavo ženskega in moškega perila, platna za perilo in posteljne perila, katero potrebuje glavno lekarniško sanitetno skladišče. Pogoje se zamore zvedeti vsak dan med uradnimi urami pri navedenem oddelku. Pismene kolekovane ponudbe se sprejemajo do 12. ure zgoraj določenega dne. Ponudbam naj se priložijo vzorci. Kavcija 10 odstotkov.

Razno.

Novi izvor petroleja. V okraju San Miguel (Columbia) se je v novjšem času odkril rudnik petroleja. Kakor se zatrjuje, so po poskusih našli, da je vrsta petroleja izvrstna in da bo produkcija enormna. Računajo, da bo dnevna produkcija znašala 36 tisoč litrov. Sestalo se

je mnogo inozemskih sindikatov, ki naj bi izkoristili to bogastvo.

II. poročilo »Hmeljarskega društva za Slovenijo«, o stanju hmelj. nasadov. Zalec, (Savinjska dolina) sredi jun. 1921. Vsed mrzlih noči (10—12 stopinj Celz.) je rastlina nekoliko zaostala v razvoju, vendar je v mnogih nasadih že dospela do vrha drogov, oz. žic; rastlina je popolnoma zdrava, je brez mrčesa in kaže obilo stranskih panog. V nekaterih gol-ding nasadih se vidijo tudi že cvetni popki. Toplo vreme, posebno tople noči, bi kaj ugodno vplivale na nadaljni razvoj hmelja. Ostanke lanske letine bi se bili lahko prodali, vendar je bila prodajalna cena prenizka in upajo na zboljšanje iste.

Ustanovni obni zbor »Tovarne izdelkov iz pločevine in kovin, Emil Lajovic in drug d. d. v Ljubljani« je sklican na dan 30. junija 1921, ob petnajstih v prostorih Zadrugne gospodarske banke d. d. v Ljubljani.

»Parni kotel«. Spisal ing. Gvidon Gulič. V Ljubljani 1921. Založila Jugoslovanska knjigarna. Cena za vezano knjigo K 40.—. Končno smo tudi mi Slovenci dobili popularno znanstveno knjižnico, ki bo prinašala kratke in praktične razprave iz vseh strok vede. Inž. Gulič je svojo razpravo »Parni kotel« namenil kurjačem in posestnikom parnih kotlov, delovodjem in drugim praktičnim osebam, zlasti pa naraščajo. Knjižica nas orijentira o vsem, kar potrebujemo pri parnem kotlu. Terminologijo je pisatelj deloma ustvaril po slovenskem in drugih slovanskih jezikih. Knjižici je priložen slovensko-nemški slovarček in veliko število šematičnih skic in slik kotla in njegovih delov. Posamezna poglavja so čisto znanstvena ter vpoštevajo najnovejše izume na tem polju. Knjigo toplo priporočamo.

Izkaz posredovalnice slovenskega trgovskega društva „MERKUR“ v Ljubljani.

Sprejme se: 5 knjigovodij, 1 korespondent, 5 kontoristov, 0 poslovođa, 4 potniki, 4 skladiščniki, 6 pomočnikov mešane stroke, 0 pomočnikov železninske stroke, 0 pomočnikov manufakt. stroke, 3 pomočniki špecerijske stroke, 3 pomočniki modne in galant. stroke, 12 kontoristinj, 2 blagajničarke, 12 prodajalk, 15 učencev in 5 učenk. — Službe išče: 3 knjigovodij, 0 korespondentov, 9 kontoristov, 4 poslovođij, 2 potnika, 0 skladiščnikov, 30 pomočnikov mešane stroke, 2 pomočnika železninske stroke, 4 pomočniki manufakturne stroke, 6 pomočnikov špecerijske stroke, 0 pomočnikov modne in galanterijske stroke, 25 kontoristinj, 12 blagajničark, 34 prodajalk, 10 učencev in 10 učenk. — Posredovalnica posluje za delodajalce in člane društva brezplačno, za druge pa proti mali odškodnini. Gg. trgovce prosimo, da se pri nastavljanju trgovskega in drugega osebja vedno poslužujejo naše posredovalnice, ki bo skušala željam kar najnatančneje ustreči.

Tržna poročila.

Trg.

Maribor. Sveže svinjsko meso 32 do 36 K, goveje meso 24 do 36 K, telečje meso 18 do 25 K, prekajeno svinjsko meso 38 do 45 K, krompir 18 do 20 K merica ali 2 do 2.50 K kg, bučno olje 46 do 48 K kg, koruza 5 K liter, oves 4 K, ajda 4 K, pšenica 8 K, fižol 5 K, jajce 1.50 do 2 K, zeleni grah (izluščen) 1 liter 20 K, solata glavna 1 do 2 K komad, kumarce 10 do 20 K komad, jagode liter 20 K, črešnje liter 7 do 8 K, novi krompir 5 komadov 1 K.

Poljski pridelki.

Sombor: 16. junija t. l. O dovozu pšenice ni govora. Lastniki so se spustili v spekulacijo in ne privozijo blaga na trg. To je vzrok, da mlini ne meljejo, in da se cene moki višajo. Nominalna cena za pšenico je 1020—1030 K. Koruze je dovolj, vendar se ne kupuje, ker cene ne odgovarjajo za izvoz. Cena ji je 410—420 kron. Ovsna na trgu sploh ni, cena se še vedno vzdržuje. 14. t. m. je notiral 480—490 kron.

Vinkovec. Dovozi pšenice slabi, mlini ustavljajo pogon. Notira 1010—1020 K. Koruza se prodaja po 420—430 K. Govori se, da se je nekaj koruze prodalo v Nemčijo. Ovsja je malo. Nudi se po 450—460 K. Izgledi na žetev ovsna so jako slabi, za žetev koruze in pšenice pa dobri.

Kolonijalno blago.

Sladkor.

New-York 11. junija tega leta. Zentrifugal 7.63, London po cwt.: West Indian crystal od skadišča 56/—, Tates Brownish bis good coloury pieces 48/—, Lylles Yellow crystals 47/—, Muscavadoes 47, Tates castor 66/—, cubes 63/6, crushed 62/6, granulated 62/—, white 57/—, Lyles N. 2 granulated and white 60/6.

Kakao.

London po cwt.: Accra na potu 43 f. st. Trinidad skladišče 62.

Hmelj.

Nürnberg, dne 6./6. 1921. Po natančnem opazovanju hmeljskih nasadov v najvažnejših okoliših poročamo o stanju sledeče: V Hersbrucku in okolici se rastlina normalno razvija, vendar se je prikazala apis muha in bolhač. V Hallertanu je stanje dobro, vendar so nasadi okuženi po muhi in tudi uši so se prikazale. V Alzaciji je mnogo muh in tudi uši, tu in tam je tudi že medena rosa videti. Žatec in okolica ima lepe, krepke nasade, kateri so pa tudi okuženi po muhi. Tudi Oustje ima lepe nasade, vendar tudi niso brez muh in uši. Alost in Popering v Belgiji kažeta deloma lepe, deloma srednje lepe nasade, okužene po muhi in uši. V Angliji je hm. rastlina malo zaostala v rasti, uši že zatirajo potom škropljenja. Bujna in hitra rast bi bila najboljša pomoč zoper uši.

Borza.

16. junija.

Zagreb, devize: Berlin 212 do 212.75, Italija 743 do 745, London 544 do 546, Newyork kabel 0 do 145.75, ček 142 do 145, Pariz 1170 do 1175, Praga 202.75 do 203, Švica 2430 do 2444, Dunaj 21.75 do 21.80, Bukarešta 57.75 do 58.25. Valnte: dolarji 141.50 do 142, carski rublji 0 do 38, francoski franki 0 do 1150, napoleonondori 458 do 463, nemške marke 216 do 221.50, rum. lejl 220 do 0, italijanske lire 730 do 0, švicarski franki 2400.

Praga, devize: Berlin 104 do 105.50, Zürich 1218.50 do 1221.50, Milan 369 do 371, Pariz 586.50 do 589.50, London 274 do 276, Newyork 71.75 do 72.75, Beograd 198.25 do 199.75, Bukarešta 109.75 do 111.75, Sofija 77.25 do 78.25, Dunaj 10.40 do 11.20, Varšava 5.30 do 5.90, Zagreb 49.10 do 49.90, Budimpešta 27.90 do 28.70. Valute: marke 104 do 105.50, švicarski franki 1213.50 do 1216.50, lire 316 do 318, francoski franki 583.50 do 586.50, funti 272 do 274, dolarji 71.25 do 72.25, dinarji 197.25 do 198.75, lejl 107.50 do 108.50, levi 73.75 do 74.75, avstrijske krone 10.40 do 11.20, poljske marke 5.30 do 5.90.

Zürich, devize: Berlin 8.50, Newyork 592, London 22.39, Pariz 47.90, Milan 30.10, Praga 8.25, Budimpešta 2.35, Zagreb 4, Bukarešta 9, Varšava 0.50, Dunaj 1.25, avstr. žig. krone 0.90.

Tovarna pletenin in tkanin JOSIP KUNZ & KOMP. Ljubljana, Poljanski nasip 40

izgotavlja po primernih cenah in najnovejših vzorcih berlinske rute (volnene rašel-rute), ženske naglavne šale, razne rute (Cachnez), svilene modne kravate (za gospode in dame), svilene modne šale (za gospode in dame), angleške športne šale (za gospode in dame). Cenjenim odjemalcem in zastopnikom svetujemo, da nam po možnosti sporoče celotno potrebo in to radi tega, ker se na eni strani cene surovinam vedno dvigajo, na drugi strani pa naknadnih naročil ne moremo izvršiti, ker dela tovarna samo po naročilu in si ne nabavlja zalog.

Papir

uradni, trgovski, pisni, ovojni, svileni, prepisni, ogljeni itd., pisarniške in šolske potrebščine, kuverte, vse vrste umetniške razglednice kupite najceneje pri tvrdki

IVAN GAJŠEK

Papirna trgovina - Ljubljana

sv. Petra c. 2, poleg Prometne banke. Na drobno. Na debelo.

Sprejema vloge
na hranilne knjižice
žiro in druge vloge
po najugodnejših
pogojih.

Jadranska banka

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor,
Metković, Opatija, Sarajevo, Split, Šibenik, Trst, Wien,
Zadar, Zagreb.

Izvršuje vse bančne
posle po najugod-
nejših pogojih.

Poslovne zveze z vsemi večjimi
krajši v tu- in inozemstvu.

Prva jugoslovanska
tovarna tehtnic

Ivan Rebek, Celje

dobavitelj državne in južne železnice v
Jugoslaviji, se priporoča za mnogobrojna
naročila. Cene zmerne, postrežba točna.

Na debelo:

Kava,
čaj, kakao,
sardine, olje, vinski
kis, bobinski in trapistov-
ski sir, salami, šunka in sla-
nina, ljutomersko stekle-
nično vino letnik 1917,
Rogaška
Slatina.

T. MENCINGER

Ljubljana, Resljeva cesta 3.

I. SANDRIN, Ljubljana, Mestni trg 6

Velika zaloga vsakovrstnega
usnja, kož, podplatov, gonilnih jerme-
nov in boksa NA DEBELO.

Veletrgovina
manufakturnega in
modnega blaga

J. N. Šostarič
Maribor

se v najkrajšem času

preseli

iz Gosposke ulice na

Aleksandrovo
cesto števil. 13

na kar opozarja že
sedaj svoje
cenjene odjemalce.

Veletrgovina
z
manufakture

„MERKUR“
MARIBOR

Cankarjeva ulica 1.

□ □

Velika zaloga
manufakture,
češki, francoski
in angleški izdelek.

□ □

Samo na debelo.

Lesene žeblice za čevlje

izdeluje 140, 48—4

Tovarna lesenih žeblic

Ivan Seunig ml.

Tacen pod Šmarno goro pri Ljubljani.

KASTELIC IN DRUG

trgovina s papirjem na veliko

LJUBLJANA

Miklošičeva cesta števil. 6/1.

priporoča od svoje zaloge:

Trgovski, fini in srednje fini
pisarniški, dokumentni in
srednje fini koncept, barvan
(Kouleur) in tiskovni papir,
karton za dopisnice, pivnik.
Celulozni, Havana (za mast)
in ravadni ometni papir. Pi-
semski papir v kartonih in
mapah, ter zavitke. Lepenke
belo in ružavo.

Vsakovrstne

slamnike in klobuke

ima vedno veliko zalogo za gospode, dečke
in deklice ter posebno izbiro najnovejših
damskih modelov. **Franjo Cerar,** tovarna
slamnikov

Stob, pošta Domžale pri Ljubljani.

Različne torbice (cekarje), različna stojala za
cvetlice, predpražnike itd. — V popravila se
sprejemajo različni stari klobuki in slamniki
v Ljubljani pri trdnici Kovačević in Tršan,
Prešernova ul. 5 na dv., vsako sredo in soboto.

Na debelo in drobno najceneje kupite
trgovski in kancelijski
gladek, črtan, kariran
in kvadriran, pisarni
v mapah in škatljah,
ubran (Krepp), svileni,
klosetni in ovojni

PAPIR

razne zvezke za srednje in višje šole,
raznovrstne kuverte in razglednice,
čipke za stelaže ozke in v polah, kreda,
peresa, svinčnike, radirke ter razne
druge pisarniške in šolske potreb-
ščine pri

L. PEVALER, LJUBLJANA,
Židovska ulica 4.

I. JUGOSLOV. TOVARNA

za gumbje in kovinske predmete

== d. z. o. z. ==

Slovenska Bistrica

Oferiramo

naše prvovrstne rožene gumbje v
vsaki velikosti in po vsakem vzorcu
:: s cenami brez konkurence ::
Zahtevajte cenike: Prodaja na veliko!

Na prodaj je **graščina**

na Dolenjskem ob železnici v lepem trgu.
Njiv, travnikov in gozdov je 8 orolov. Poizve
se natančneje v »Dobrodelni pisarni«, Ljub-
ljana, Poljanski nasip 10.

Usnjarska industrija, d. d. na Bregu pri Ptuj

„PETOVIA“

Izdeluje vsakovrstno usnje, čevlje, fine
in navadne, gamaše, torbice, listnice,
denarnice in drugo fino galanterijo.

Cene nizke, postrežba točna.

CARO IN JELINEK

mednarodna prometna d. d.

Sisak. Telefon ZAGREB. Brzjavi: Maribor.
Sušak. 1566. Carolinek. Jesenice.

CARO & JELINEK, A. G., WIEN I.
DEUTSCHMEISTERPLATZ 4.

Berlin, Praga, Trst, Bratislava, Breslava, Buchs, Dečín, Eger, Halbstadt,
v Č. Hamburg, Karlove Vary, Innsbruck, Passau, Podmokli, Tyn N/V.

V zvezi z

DANZAS & CO., Aktiengesellschaft

Basel, Zürich, Genf, Buchs, St. Gallen, Paris, Lyon, Milano, Strassburg,
Mülhausen, London, Mannheim, Frankfurt a/M., Stuttgart, Mainz.

Priporočajo svoj skupni

REDNI SPECIJALNI PROMET

iz in v Švico, Francijo, Italijo, Belgijo, Anglijo in Nemčijo.

Posebna organizacija za promet z jajci, perutnino, suhimi slivami, pekmezom i. t. d.

Underwood

najboljši ameriški pisalni stroj
sedanjosti

Opalograph

razmnoževalni aparat,
razmnožuje strojno in ročno pisavo potom neizrabljive steklene plošče

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo: 15, 20—20

The Rex Co. Ljubljana, Gradišče 10.
Moderno urejena popravilnica vseh pisalnih strojev.

Priporoča se tvrdka

Josip Petelinc

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7

**tovarniška zaloga
šivalnih strojev**igel in posameznih delov za vse
sisteme šivalnih strojev in koles,
olje ter potrebščine za krojače,
šivilje, čevljarje in sedlarje ter
galanterijo na drobno in debelo.

Cene nizke! Postrežba točna!

IZŠEL JE

**ADRESAR
ZA SLOVENIJO**

1921

Anončni in informačni zavod

Drago Beseljak in drug

Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5.

Cena 75 din.

Vele-
trgovina
specerijskega in
kolonijalnega
blaga**KAROL
HABER**
Maribor

VELETRGOVINA

Gregorc & Verlič

Ljubljana

priporoča

špecerijsko, koloni-
jalno blago in vsako-
vrstno žganje.

Konkurentne cene — točna postrežba!

Brzjavlj: GRELIČ.

Telefon interurb. štev. 246.

Zahtevajte cenike!

Trgovci pezer

DOSPELE SO staroznane

Zeilingerijske naravnosive

KOSEv kranjskih, kočevskih in
hrvaških oblikah in druge
vsakovrstne železnine.Za cenj. naročila se priporoča
tvrdka**Zalta & Žilič, Ljubljana**trgovina z železnino
Gospodarska cesta št. 10.**Medić, Rakovec & Zankl,** prej: A. Zankl sinovi.

Tovarna kemičnih in rudninskih barv ter lakov.

Centrala: Ljubljana. D. z o. z. Skladišče: Novisad.

Brzjavlj: Meraki, Ljubljana.

Telefon: 64.

English varnishes:

Angleški laki:

COPAL VARNISH.

Kopalov lak za znotraj.

FINE COPAL VARNISH.

Fini kopalov lak

za znotraj.

SUPERFINE COPAL

BODY VARNISH.

Lak za kočije, najfin.

FINE COPAL CAR-

RIAGE BODY VARNISH.

Lak za kočije, fini.

PALE FLATTING

VARNISH SPRF.

Brusilni fini prep. lak.

PALE FLATTING

VARNISH UNIVERSE

Brusilni prepar. lak.

EXTERIOR COPAL

VARNISH FINE.

Fini zračni lak.

EXTERIOR COPAL

VARNISH SPRF.

Najfinjši zračni rap. lak

PALE SICCATIVE

FLUID

Sikatif, svetel.

DARK SICCATIVE

FLUID.

Sikatif, temen.

SPRF. WELLRIGHT

VARNISH.

Lak za kočijske stalke,

najfinjši.

Priznana najboljša in
zanesljiva kakovost:barve za obleke, vse
vrste barv, suhe in olj-
nate, mavec (Gips),
mastenec (Federweiss),
strojno olje, karbolinej,
steklarski in mizarski
klej, pleskarski, slikar-
ski in mizarski čopič,
kakor tudi drugi v to
stroko spadajoči
predmeti.

„MERA KL“.

Lak za pode.

„MERA KL“.

Linoleum lak za pode.

„MERA KL“.

Emajlni lak.

„MERA KL“.

Brunoline.

Emajlni laki. Pravi firnež. Barva za pode.

English varnishes:

Angleški laki:

JAPAN BLACK

VARNISH.

Lak za gvozdje, japan.

FINE JAPAN BLACK

VARNISH.

Fini črni japonski lak.

QUECK BLACK

VARNISH

Japan. lak s slikativom.

ISOLATING BLACK

VARNISH.

Izolirni lak.

LIQUID DRIERS PALE

Terebina svetla.

LIQUID DRIERS DEEP.

Terebina temna.

DAMAR VARNISH.

Damarov lak.

ENAMEL VARNISH

WHITE.

Emajl beli.

ENAMEL VARNISH

BLUE, RED, GREEN.

Emajl moder, rdeč,

zelen.

FINE ENAMEL

VARNISH WHITE.

Emajl beli, izredno fini.

Ne slabite naše valute
z nepotrebnimi importi!**Gazela milo**je prvovrstne kakovosti in
ca 20% ceneje kot enako-
vredno importirano milo.**Milarna in svečarna
d. d. v Ljubljani.****Industrijsko sol**

za usnjarje v vrečah in

belo jedilno sol

oddaja vsako množino franko

Maribor tvrdka

Anton Tonejc in drug

Maribor. Zahtevajte cene.

Erjavac & Turk

PRI „ZLATI LOPATI“

trgovina z železnino
in cementom

Ljubljana, Valvazorjev trg 7

preje Hammerschmidt (Mühleisen)

nasproti Križanske cerkve.

Piramidni
**muho-
lovce****UNIO**

Zajamčen uspeh!

Najstarejša tvornica muho-
lovcev »Unio-Werke«,
Deutsch Wagram p. Wien-u.Glavni zastopnik in zaloga
za Jugoslavijo:**ANTON HAAS**
MARIBOR, Gregorčičeva 10.Ign. Žargi = „Pri nizki ceni“
Ljubljana, Sv. Petra c. 3.Trgovina z drobnim, pletenim in modnim
blagom ter raznim perilom in kravatom
na debelo in drobno.Velika izbira potrebščin za
krojače in šivilje.

Samo na debelo!

Toman & Reich, Maribor,

Gospodarska ulica št. 38.

Telefon interurb. 389.

nudi v nakup najboljše nemški proizvod:

POSTEKLIN PAPIR (Glaspapier, Flintpapier), ŠMIRKOV
PAPIR (Schmirgelpapier), ŠMIRKOVO PLATNO (Schmirgel-
leinen), vsakovrstno BRUSILNO PLATNO (Schleiftücher),
posuto s steklom ali šmirkom za trgovino in industrijo.
Zahtevajte cenike!

Samo na debelo!

SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA

LJUBLJANA

Šelenburgova ul. 1

Interesna skupnost s Hrvatsko eskomptno banko in
Srbsko banko v Zagrebu.

Kapital 20.000.000 K. - Rezerve okrog 6.000.000 K.

Brzjavlj naslov: ESKOMPTNA. - Telefon interurb. št. 146.

Izvršuje vse bančne transakcije najkulanineje.

Denarne vloge. - Nakup in prodaja: efektov, deviz,
valut. - Eskompt menic, faktur, terjatev. - Akreditivi.
Borza.